

A MISZK Környezetvédelmi Természetvédelmi Vízügyi Szakmai Tagozat
6/2017. MISZK KTV számú ajánlása
a fényszennyezés vonatkozásában

A Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara Környezetvédelmi Természetvédelmi Vízügyi Szakmai Tagozat ajánlásai – a gyakorlati igazságügyi szakértői munka tapasztalatainak felhasználásával – a szakmai szempontból egységes igazságügyi szakértői szemléletet hivatottak elősegíteni. Az ajánlások elsősorban a szakértői vizsgálati módszerekkel, a vizsgálati eredmények minősítésével kapcsolatos eljárásokra vonatkoznak. Céljuk az érvényben lévő szakmai szabályozás esetleges fogyatékoságaiból fakadó eltérő tartalmú szakmai értékelések és döntések okozta bizonytalanság megszüntetése, valamint a szakértői munkát érintő jogszabályi háttér módosítására vonatkozó javaslatok megfogalmazása.

Ajánlás

A fényszennyezéssel történő zavarás szakmai szempontból birtokháborítás, hasonlóan a zajjal, légszennyezéssel (bűzzel), stb. történő zavaráshoz a Ptk. vonatkozó részei alapján. A fényszennyezés és egyéb környezet- és természetvédelmi károsodás együttes hatásai hatványozottan fokozhatják a „károsodási érzeteket”. Mind az épített környezetben, mind a természeti környezetben kétséget kizáróan környezet-, illetve természet minőségromlást okoz a fényszennyezés. Fényszennyezésnek kell tekinteni a tervezett megvilágítandó felületen kívüli felületre eső mesterséges fényt, mely származhat elsődleges es másodlagos világítótestektől is. A tervezett megvilágítandó felületen kívülre eső fénytervezési es/vagy kivitelezési hiányosságokra es/vagy problémákra is visszavezethető

Indoklás az ajánláshoz

A Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara Környezettudományi Szakbizottsága folyamatosan készít és bocsát ki szakmai ajánlásokat, amelyeknek elsőrendű célja a gyakorlati igazságügyi szakértői munka tapasztalatainak felhasználásával a – szakmai szempontból egységes – környezetvédelmi igazságügyi szakértői szemlélet és jogalkalmazási gyakorlat elősegítése.

Az ajánlások elsősorban a szakértői vizsgálati módszerekkel, a vizsgálati eredmények környezetvédelmi minősítésével kapcsolatos eljárásokra vonatkoznak. Céljuk az érvényben lévő szakmai szabályozás esetleges hiányosságából fakadó eltérő tartalmú szakmai értékelések és döntések okozta bizonytalanság megszüntetése, valamint a környezetvédelmi szakértői munkát érintő jogszabályi háttér módosítására vonatkozó javaslatok megfogalmazása. A környezeti zaj értékelésére és kezelésére, a különböző engedélyezési eljárások rendjére vonatkozó jogszabályok az utóbbi három évben jelentős mértékben módosultak. Ennek eredményeként is, a jogalkalmazói gyakorlatban előtérbe kerültek a környezeti állapot minőségének romlása miatti birtokvédelmi jellegű eljárások. A birtokvédelmi eljárásokban döntő mértékben azok a környezeti jellemzők érintettek, amelyek esetében a zavarás mértéke emberi (szubjektív) tényezőktől is függ. A fényszennyezés is ezek közé tartozik.

A fényszennyezés okozhat birtokháborítást, a természet rendjét felboríthatja (pl. fénycsapdahatás, tápláléklánc megzavarása, a bioritmus és az alvás zavarása stb.), a csillagászati megfigyeléseket zavarhatja stb. A fényszennyezés megállapítása villamos fényforrás, és világítástechnikai szaktudományok, továbbá a környezetvédelmi és természetvédelmi szaktudományok tárgykörébe tartozik.

Alapfogalmak a fényszennyezés vonatkozásában:

A fényszennyezés vizsgálata során a fényűrűség-eloszlás megállapítása az elsődleges.

Fényűrűség: a világítófelület vizsgált irányra merőleges vetületének felületegységén mutatkozó fényerősség.

Fénysűrűség eloszlás: a vizsgált felület fénysűrűség értékeinek megjelenítése (tónus-diagrammal, azonos fénysűrűséget összekötő görbékkel, táblázattal stb.)

Sugárzás: energia kibocsátása és átvitele elektromágneses hullámok és korpuzkulák által.

Az elektromágneses sugárzás optikai tartománya: azon sugárzások, melyek hullámhossza a röntgensugarak és az ultrarövidhullámok köze eső tartományban találhatóak (ez tekinthető a világítástechnika területének: ultraviola-, látható-, infravörös-fény)

Fény: elektromágneses sugárzás azon tartománya (380 – 780 nm) melyet a szem érzékel. A szemérzékenységi görbéje alapján különböző hullámhosszú sugárzásokat más és más érzékenységgel észleli a szem. A szem a fénysűrűséget (cd/m²), illetve a fénysűrűség különbséget észleli.

A szem akkomodációja: idomulási tartomány, melyen belül a szem éles képet képes előállítani.

A szem adaptáció képessége: a környezeti világítási szintekhez történő illeszkedési képesség.

Káprázás: az adott fénysűrűségű látótérben megjelenő (es/vagy meglévő), annál lényegesen magasabb fénysűrűségű felület által okozott látáscsökkenés, illetve látás zavarás.

Vakítás: abszolút káprázás, mely során a látómező fénysűrűsége olyan nagy, hogy ahhoz a szem már nem képes illeszkedni. (Pl. járdába „illesztett” fényvetőbe nézés)

A tervezett megvilágítandó felület: A megvilágítandó felület, melyet világítástechnikai tervezés során az elvárt mértékben és minőségben meg kell világítani, a szakmai szabványok, élet-, természet- és vagyonvédelmi előírások figyelembe vételével. A tervezett megvilágítandó felületen kívülre eső fény, tervezési es/vagy kivitelezési hiányosságokra is visszavezethető.

Fényszennyezés: a *tervezett megvilágítandó felületen* kívüli felület(ek)re eső mesterséges fény, mely származhat elsődleges és másodlagos világítótestektől is (az OTÉK szerint a fényszennyezés olyan mesterséges zavaró fény, ami a horizont fölé vagy nem kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába, illetve nem a megfelelő időszakban világít, ezzel káprázást, az égbolt mesterséges fénylését vagy káros élettani és környezeti hatást okoz, beleértve az élővilágra gyakorolt negatív hatásokat is).

A világítástervezés alapszabálya, hogy a tervezett megvilágítandó felületeken kívül eső felületek felől az un. átlagos észlelő a világítótestekre, illetve az abban levő villamos fényforrásokra és a világítótest tükröző felületeire közvetlenül nem láthat rá (pl. a szomszédos ingatlanon álló megfigyelő). A rálátás, káprázást is okozhat.

(A szakmai ajánlás aktualizálásának időpontja: 2017.08.01.)